

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/46/2018
Identifikačné číslo spisu: 2114225377
Dátum vydania rozhodnutia: 20.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2114225377.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: T.,
nar. XX. XX. XXXX, bytom P., zast. Mgr. Monika Bartovicová, advokátka
so sídlom E. Belluša 8, Piešťany proti žalovanému: JUDr. Peter Sopko, správca konkurznej podstaty
úpadcu Oto Zachej - PENZION ZACHEJ v konkurze, s miestom podnikania
Cesta J. Alexyho 33, Banka, IČO: 40 753 832, so sídlom kancelárie správcu Paulínska 24, Trnava, zast.
SOPKO LEGAL, s. r. o., so sídlom Paulínska 24, Trnava, IČO: 47 631 741, o určenie pravosti a výšky
popretej pohľadávky, vedenej na Okresnom súde Trnava
pod sp. zn. 36Cbi/34/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave,
č. k. 31CoKR/6/2016-271 z 28. marca 2017, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a.
- II. Žalovaný m á voči žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací napadnutým rozsudkom v I. výroku potvrdil rozsudok Okresného súdu Trnava, č. k. 36Cbi/34/2014-244 z 10. 12. 2015, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol. V II. výroku odvolací súd priznal žalovanému voči žalobkyni nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

2. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že pohľadávka vo výške 71 904,19 eura, ktorú si prihlásila do konkurzu vedeného Okresným súdom Trnava na majetok úpadcu prihláškou z 23. 07. 2014, je čo do dôvodu, vymáhateľnosti a výšky oprávnená a zistená. Pohľadávka mala vzniknúť na základe zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi úpadcom a žalobkyňou dňa 23. 04. 2009. Prihláška bola žalovanému doručená dňa

26. 04. 2014 a prihlásená pohľadávka pozostávala z nesplatenj istiny vo výške 70 000,-eur, úrokov vo výške 350,77 eura a úrokov z omeškania vo výške 1 553,42 eura. Žalovaný v konaní spochybnil možnosť žalobkyne disponovať tvrdenou hotovosťou, účel a použitie pôžičky a vyjadril podozrenie o fiktívnosti pôžičky. Zároveň žalovaný zdôraznil, že zmluva o pôžičke bola podpísaná až dňa 17. 07. 2014, o čom svedčí dátum osvedčovacej doložky vyhotovenej notárom. Súd prvej inštancie uviedol, že podstatnou náležitosťou zmluvy o pôžičke je reálne odovzдание peňažných prostriedkov. Po vykonanom dokazovaní uzavrel, že žalobkyňa nemohla disponovať takou sumou, aká mala byť predmetom pôžičky. Súd prvej inštancie vyhodnotil tvrdenie žalobkyne, že predloženú zmluvu o pôžičke je potrebné považovať

za dlžobný úpis, ako účelové. Príjmový doklad predložený žalobkyňou súdu, ktorý nebol prílohou prihlášky do konkurzu a ktorý nebol vedený v účtovníctve úpadcu, mala k dispozícii len žalobkyňa. Uznanie dlhu úpadcom z 12. 12. 2013, ktoré nebolo rovnako priložené k prihláške, vyhodnotil súd prvej inštancie za účelové, vedené snahou úpadcu uspokojiť z podstaty vybraných veriteľov. Sám úpadca mal pripraviť incidenčnú žalobu spolu s obdobnými žalobami pre iných veriteľov, ktorí mu mali poskytnúť pôžičky za rovnakých skutkových okolností ako žalobkyňa. Žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno o skutočnom poskytnutí pôžičky úpadcovi.

3. Odvolací súd ďalej v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie voči nej konal zaujato z dôvodu, že vec bola pôvodne pridelená sudcovi JUDr. Martinovi Smolkovi a napriek tomu vo veci neskôr konala JUDr. Dagmar Valocká. Uvedené vyhodnotil odvolací súd ako námietku zaujatosti,

ktorá sa v čase podania odvolania spravovala právnou úpravou obsiahnutou v ust. § 15a zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“). Žalobkyňa začala plynúť lehota na vznesenie námietky zaujatosti od momentu doručenia predvolania dňa 15. 11. 2014, z ktorého bolo zrejmé, že vo veci koná JUDr. Dagmar Valocká. Námietku zaujatosti vzniesla žalobkyňa až v odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej, ktoré bolo súdu doručené dňa 09. 02. 2016, teda po uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty.

Odvolací súd aj napriek uvedenému poukázal na rozvrh práce Okresného súdu Trnava na rok 2014 a potvrdenie o pridelení veci do príslušného oddelenia zo dňa 06. 10. 2014, ktoré odkazuje na výnimku vedenú v registri súdu pod č. 1SprR/22/2013 - pravidlo D-2. Uvedená výnimka

sa vzťahuje na veci konkurzného a reštrukturalizačného konania, kedy sudca, ktorý rozhodol o konkurze, nemôže byť zároveň sudcom konajúcim vo veci incidenčnej. Odvolací súd ďalej uviedol, že z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako aj z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobkyňou prihlásená pohľadávka bola správcom konkurznej podstaty popretá z dôvodu podozrenia o jej fiktívnosti. Zmluva o pôžičke a reálne odovzдание peňažných prostriedkov medzi žalobkyňou a úpadcom je spornou skutočnosťou, ktorá nebola v tomto konaní preukázaná. Zmluva o pôžičke je neformálnou zmluvou, k jej platnému uzavretiu

je preto potrebné reálne odovzдание predmetu pôžičky. Ak k odovzdaniu finančných prostriedkov nedôjde, právny vzťah medzi účastníkmi nevznikne. Súdu prvej inštancie bola predložená zmluva o pôžičke spolu s príjmovým dokladom s rovnakým dátumom a uznanie dlhu zo dňa 12. 12. 2013, k čomu sa zhodne vyjadrili žalobkyňa a úpadca, že pôžička bola skutočne poskytnutá. Uvedené dôkazy, založené iba na tvrdeniach strán sporu, ktorých záujmy môžu byť súladné a vedené snahou znížiť konkurznú podstatu v prospech niektorých veriteľov s priateľským vzťahom k úpadcovi, nemôžu bez ďalšieho byť základom pre záver,

že žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno. Odvolací súd zároveň poukázal na pochybné datovanie zmluvy o pôžičke a skutočnosť, že príjmový doklad nespĺňa formálne náležitosti účtovného dokladu podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a jeho správnosť nie je možné preveriť z dôvodu, že úpadca ho ako účtovný doklad nevedie vo svojom účtovníctve. Aj keď žalobkyňa za nesplnenie účtovnej povinnosti úpadcu zodpovednosť nenesie, ak nenavrhne vykonanie iných dôkazov o reálnom plnení, má sa za to, že dôkazné bremeno o poskytnutí finančných prostriedkov titulom zmluvy o pôžičke neunesla. Podozrenie o účelovom konaní žalobkyne a úpadcu vyvoláva aj skutočnosť, že dôkazy, ktorými odôvodnila žalobu, neboli priložené k prihláške, ako to vyžaduje ust. § 29 ods. 6 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“). K požiadavke žalobkyne, aby súd zmluvu o

pôžičke považoval za dlžobný úpis, odvolací súd poukázal na procesnú úpravu obsiahnutú v § 118a O. s. p., spočívajúcu v koncentračnej povinnosti žalobkyne uviesť skutkové tvrdenia a označiť dôkazy do skončenia prvého pojednávania. O uvedenej povinnosti bola žalobkyňa poučená v predvolaní na pojednávanie dňa 11. 11. 2014. Súd nemá povinnosť za sporovú stranu vyhľadávať dôkazy ani označovať, aký dôkaz má strana predložiť. Žalobkyňa mala možnosť označiť najmä dôkazy preukazujúce nadobudnutie finančných prostriedkov. Odvolací súd má zo svojej rozhodovacej činnosti vedomosť o ďalších sporoch vedených proti žalovanému, ktoré sú skutkovo zhodné, len veriteľmi sú iné subjekty, ktoré sú rovnako v priateľskom vzťahu k úpadcovi, disponujú rovnakými dôkazmi a rovnako nevedeli preukázať reálne poskytnutie pôžičky. Z uvedených dôvodov odvolací súd konštatoval, že nezistil dôvody pre zrušenie napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a ako vecne správne ho potvrdil.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorým navrhla zmeniť rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobe vyhovie a žalovanému určí povinnosť nahradiť žalobkyňi trovy konania pred súdom prvej inštancie, trovy odvolacieho konania a trovy dovolacieho konania. Žalobkyňa zároveň požiadala o odklad právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolanie žalobkyňa odôvodnila poukazom na dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“). Odvolací súd sa podľa dovolateľky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri právnom posúdení dôkazného bremena a bremena tvrdenia, pri aplikácii ust. § 657 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), pri aplikácii ust. § 558 Občianskeho zákonníka a pri aplikácii § 120 O. s. p.

5. Súd prvej inštancie a rovnako odvolací súd podľa žalobkyne nesprávne posúdili predpoklady vzniku právneho vzťahu podľa § 657 Občianskeho zákonníka zo zmluvy o pôžičke, keď uviedli, že je potrebné skúmať pôvod peňažných prostriedkov a ich reálne použitie úpadcom. V tejto súvislosti označila žalobkyňa rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/325/2009 z 30. 06. 2010. Dovolateľka ďalej označila dôkazy, ktoré predložila v konaní a ktoré preukazujú uzatvorenie zmluvy o pôžičke a reálne odovzdanie peňazí. Podľa žalobkyne nie je dôležitý dátum podpisu na osvedčovacej doložke vyhotovenej notárom, ktorý sa nezhoduje s datovaním zmluvy o pôžičke, keďže pre platnosť zmluvy o pôžičke zákon úradne osvedčený podpis nevyžaduje. Ak by súd posúdil zmluvu o pôžičke ako podpísanú až dňa 17. 07. 2014, teda v súlade s osvedčovacou doložkou, je potrebné tento listinný dôkaz posudzovať ako dlžobný úpis, ktorým dlžník písomne potvrdzuje, že dlhuje veriteľovi určitú sumu. V takom prípade dôkazné bremeno ohľadne dlhu v tej výške, na akú vyznieva dlžobný úpis, prechádza z veriteľa na dlžníka. Na podporu uvedeného právneho názoru označila žalobkyňa rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo/55/1998 z 01. 11. 1998. Žalobkyňa týmto neuvádza nové skutkové tvrdenia, ktoré bola povinná v zmysle § 118a O. s. p. uviesť do skončenia prvého pojednávania, ale namieta, že súdy mali vyhodnotiť dôkazy jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti. Posúdenie predloženej písomnej zmluvy o pôžičke ako dlžobného úpisu nepopiera vznik zmluvy o pôžičke dňa 23. 04. 2009. Pri príjmovom pokladničnom doklade zo dňa 23. 04. 2009 nie je podstatné, či tento má náležitosti riadneho daňového dokladu alebo či ho úpadca eviduje vo svojom účtovníctve. Písomné uznanie dlhu zo dňa 12. 12. 2013 má podľa žalobkyne všetky náležitosti, s ktorým sú spojené účinky uznania dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Na základe predložených dôkazov má žalobkyňa za to, že dôkazné bremeno o tom, že dlh nevznikol, prechádza na protistranu. Žalovaný pritom neposkytol súdu žiaden dôkaz, ktorým by vyvrátil zákonnú domnienku, že dlh existuje. Záver súdu, že predložené dôkazy, založené na tvrdeniach účastníkov zmluvy, ktorých záujmy môžu byť súladné a vedené snahou znížiť konkurznú podstatu v prospech niektorého z veriteľov, sú nepostačujúce a ničím nepodložené. Žalobkyňa namieta aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k záverom súdu o potrebe preukázania pôvodu a existencie predmetu pôžičky. Odvolací súd neuviedol zákonné ustanovenie, ktoré by ukladalo žalobkyňi povinnosť preukázať pôvod peňazí. Pôvod peňazí bol aj napriek uvedenému v konaní dostatočne preukázaný. Žalobkyňa preukázala, že mohla a aj disponovala sumou 70 000,-eur, pričom nebola povinná preukazovať svoje výdavky.

Súd v konaní uviedol, že príjmový pokladničný doklad ako dôkaz neuznal z dôvodu, že nebol založený v účtovníctve úpadcu a originálom disponuje len žalobkyňa. Podľa žalobkyne ide o bežnú prax, keď sa príjmový doklad odovzdá v origináli veriteľovi a uvedené neznamena, že neboli vyhotovené dva originály. V tejto časti je podľa dovolateľky rozhodnutie odvolacieho súdu nedostatočne odôvodnené. Nemôže byť pričítané na ťarchu veriteľa spôsob vedenia účtovníctva úpadcom. Porovnanie prihlásenej pohľadávky s účtovnou evidenciou je iba jedným z viacerých spôsobov šetrenia, ktoré je správca konkurznej podstaty povinný vykonať. Správca konkurznej podstaty úpadcu navyše nepoprel pohľadávku z dôvodu, že by sa pohľadávka nenachádzala v účtovníctve úpadcu. Dôvody popretia pohľadávky nie je možné dopĺňať

po uplynutí lehoty na popieranie pohľadávok. V nadväznosti na uvedené dovolateľka poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Obdo/70/2016 z 30. 01. 2017. Výpoveď úpadcu bola súdom vyhodnotená ako nedôveryhodná, najmä z dôvodu, že úpadca nespolupracuje so správcom, neposkytol správcovi účtovníctvo a neoznačil osobu, ktorej účtovníctvo odovzdal. Uvedené úvahy sú podľa žalobkyne bez právneho významu. Úpadca si je vedomý povinnosti vrátiť požičané peňažné prostriedky žalobkyňi a ďalším veriteľom, preto je podľa žalobkyne prirodzené, že im poskytol pomoc pri vypracovávaní právnych dokumentov. Len na základe uplatnenia viacerých obdobných prihlášok nie je možné automaticky uzavrieť, že veritelia uzatvorili fiktívne zmluvy o pôžičke. Preukázanie účelu pôžičky, ani výška majetku úpadcu, nemá vplyv na posúdenie pravosti či výšky prihlásenej pohľadávky. Konajúce súdy podľa žalobkyne nesprávne posúdili dôkazné bremeno v konaní, k čomu žalobkyňa označila rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Obo/52/2010 z 24. 06. 2010 a sp. zn. 3MCdo/6/2010 z 22. 09. 2010. Uznanie dlhu

je samostatným zabezpečovacím inštitútom, ktorý plní zabezpečovaciu funkciu tým, že zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase uznania. Procesným dôsledkom uznania dlhu

je presun dôkazného bremena z veriteľa na dlžníka. Žalobkyňa vo vzťahu k otázke uznania dlhu označila rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/143/2008

a rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 32Cdo/4465/2007 z 10. 01. 2008

a sp. zn. 32Odo/964/2003. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,

sp. zn. 5Cdo/55/1998 má rovnaké právne účinky ako uznanie dlhu aj dlžobný úpis, ktorým dlžník písomne potvrdzuje, že dlhuje veriteľovi určitú sumu, pričom tento úpis môže byť dlžníkom vydaný aj po uzavretí zmluvy a môžu s ním byť spojené i účinky uznania dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Jeho existencia uľahčuje veriteľovi procesnú situáciu v tom,

že dôkazné bremeno ohľadne dlhu v tej výške, na akú vyznieva dlžobný úpis, prechádza z veriteľa na dlžníka. Odvolací súd preto nesprávne posúdil, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno. V dôsledku predložených dôkazov žalobkyňou prešlo dôkazné bremeno

na žalovaného, ktorý sa počas celého konania obmedzil len na konštatovanie,

že je nepravdepodobné, že by žalobkyňa mohla disponovať hotovosťou, ktorá mala byť predmetom pôžičky. Ak by odvolací súd posúdil predložené listinné dôkazy v súlade s ustálenou súdnou praxou, dospel by k právnenému názoru, že žalobkyňa dôkazné bremeno uniesla, pričom žalovaný je ten, kto dôkazné bremeno neuniesol.

6. Nesprávne právne posúdenie sa podľa žalobkyne dotýka aj rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania, ktoré boli žalovanému priznané v plnom rozsahu. Žalobkyňa namieta zastupovanie správcu konkurznej podstaty úpadcu advokátom. Uvádza, že uvedená právna otázka je rozhodovaná rozdielne, resp. dovolacím súdom nebola riešená. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Obo/49/2007, 2Obo/15/2006, Obo/207/2006 a 2Obo/161/2008. Podľa názoru žalobkyne, v prípade ak sa správca konkurznej podstaty nechá v incidenčnom spore zastupovať advokátskou kanceláriou, má znášať náklady na právne zastúpenie zo svojej odmeny, a to najmä v prípade spriaznenej advokátskej kancelárie, ktorej jediným spoločníkom a konateľom je syn správcu konkurznej podstaty.

Aj v prípade úspechu žalovaného, tak žalovaný nemá nárok na náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia, a to s odkazom na použitie ust. § 257 C. s. p., podľa ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

7. Vzhľadom na dôvodnosť dovolania, žalobkyňa navrhuje dovolaciemu súdu aj odklad právoplatnosti a

vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie až do právoplatného rozhodnutia o dovolaní žalobkyne.

8. Žalovaný doručil súdu vyjadrenie k dovolaniu žalobkyne. Dovolaním napadnutý rozsudok podľa žalovaného nepredstavuje odklon od ustálenej judikatúry, keď posudzovanie zmluvy o pôžičke ako reálneho kontraktu je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu konštantné. Žalobkyňa v dovolaní namieta nesprávnosť skutkových zistení, ktoré však vzhľadom na viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným odvolacím súdom, nemôžu byť dovolacím dôvodom. Keďže dovolanie žalobkyne nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, dovolaciemu súdu navrhuje, aby dovolanie podľa § 447 písm. f/ C. s. p. odmietol.

Vo vzťahu k žalobkyňou označenému rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/325/2009 z 30. 06. 2010 žalovaný uviedol, že podkladom pre uvedené rozhodnutie bol odlišný skutkový stav, avšak otázka povahy zmluvy o pôžičke ako reálneho kontraktu nebola posudzovaná odlišne. Súd postupoval správne, keď skúmal, či zmluva o pôžičke nebola uzatvorená fiktívne, teda či prišlo k odovzdaniu predmetu pôžičky a či vôbec žalobkyňa mohla disponovať finančnými prostriedkami na jej poskytnutie. Incidenčné konania slúžia

aj na ochranu ostatných konkurzných veriteľov pred nekalým konaním úpadcu, ktorý môže prostredníctvom fiktívnych veriteľov ovládnuť konkurzné konanie. Vo vzťahu k nezrovnalostiam pri dátume podpisu zmluvy o pôžičke žalovaný uviedol, že sa stotožňuje s argumentáciou odvolacieho súdu o koncentračnej zásade, keďže požiadavka žalobkyne,

aby súd posudzoval zmluvu o pôžičke ako dlžobný úpis, je zmenou tvrdeného skutkového deja. Uznanie dlhu zakladá vyvrátiteľnú právnu domnienku, že dlh trval. Vykonaným dokazovaním bol tento predpoklad vyvrátený a poskytnutie pôžičky zostalo sporným. Žalobkyňa v konaní nepreukázala, že mohla disponovať peňažnými prostriedkami, ktoré mali byť predmetom pôžičky. Námietky žalobkyne obsiahnuté v dovolaní smerujú výlučne proti skutkovým zisteniam a nie voči nesprávnemu právnenému posúdeniu veci. Rozhodnutia, ktoré žalobkyňa označila v dovolaní, posúdili rovnakú právnu otázku rovnako, sú však založené na odlišnom skutkovom stave. Pre odlišne zistený skutkový stav ale nie je možné založiť odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolaciemu súdu žalovaný navrhuje, aby dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f/ C. s. p. alebo zamietol podľa § 448 C. s. p.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom v súlade s ust. § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

10. Dovolateľka vymedzila prípustnosť dovolania poukazom na ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ aj c/ C. s. p. Tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) a zároveň je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.). Uvedené vymedzenie je zjavne zmätočné, vzájomne si odporujúce, keď dovolateľka namieta odklon od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a súčasne tvrdí, že právna otázka dovolacím súdom ešte vyriešená nebola. Vzhľadom na pluralitu právnych otázok, ktorých nesprávne právne posúdenie žalobkyňa namieta, najvyšší súd pristúpil k skúmaniu prípustnosti dovolania jednotlivu vo vzťahu ku každej žalobkyňou vymedzenej právnej otázke.

11. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

12. Podľa § 432 ods. 2 C. s. p. dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. Dovolateľka namieta nesprávne právne posúdenie zmluvy o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka. V dovolaní uviedla, že nebolo úlohou súdu zisťovať pôvod predmetu pôžičky a jeho reálne použitie dlžníkom. K uvedenému označila žalobkyňa rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/325/2009 z 30. 06. 2010, podľa záverov ktorého je zmluva o pôžičke reálnou zmluvou (kontraktom) a k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne. Dovolateľka tým namieta odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Otázka skutkových zistení a potrebného rozsahu dokazovania ale nie je otázkou právnou. Žalobkyňa v skutočnosti namieta skutkový stav zistený odvolacím súdom a súdom prvej inštancie a vykonané dokazovanie, ktoré podľa žalobkyne prekročilo nevyhnutný rozsah. Odvolací súd a rovnako súd prvej inštancie sa zaoberali skutkovými zisteniami podstatnými pre právny záver o (ne)platnom uzatvorení zmluvy o pôžičke, keďže na vznik záväzkového vzťahu z pôžičky sa vyžaduje skutočné odovzdanie predmetu pôžičky. Vymedzenie uvedenej právnej otázky tak nezodpovedá kritériám stanoveným ust. § 432 ods. 1 a 2 C. s. p., keď v skutočnosti dovolateľka nenamieta otázku právnou, ale skutkovú. V tejto časti je preto potrebné dovolanie žalobkyne odmietnuť podľa § 447 písm. f/ C. s. p.

15. Žalobkyňa zároveň uviedla, že pokiaľ zmluvu o pôžičke vyhodnotili nižšie súdy ako podpísanú až dňa 17. 07. 2014, bolo tento listinný dôkaz potrebné posudzovať ako dlžobný úpis. V dovolaní označila rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 5Cdo/55/98 z 01. 11. 1998, podľa ktorého od zmluvy o pôžičke treba odlíšiť tzv. dlžobný úpis, ktorým dlžník písomne potvrdzuje, že dlhuje veriteľovi určitú sumu; tento úpis môže byť dlžníkom vydaný aj po uzavretí zmluvy a môžu s ním byť spojené i účinky uznania dlhu. Jeho existencia uľahčuje veriteľovi procesnú situáciu v tom, že dôkazné bremeno ohľadne dlhu v tej výške, na akú vyznieva dlžobný úpis, prechádza z veriteľa na dlžníka. Odvolací súd uviedol, že pokiaľ žalobkyňa namieta hodnotenie predloženého listinného dôkazu ako zmluvy o pôžičke namiesto dlžobného úpisu,

mala rešpektovať koncentračnú povinnosť upravenú v tom čase v ust. § 118a O. s. p. a skutkové tvrdenia uviesť do skončenia prvého pojednávania vo veci. Najvyšší súd k uvedenej otázke vymedzenej dovolateľkou konštatuje, že rovnako nespĺňa požiadavky stanovené v ust. § 432 ods. 1 a 2 C. s. p. Žalobkyňa opätovne namieta skutkové zistenia a hodnotenie dôkazov vykonané súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C. s. p.) a nie je oprávnený meniť skutkové závery nižších súdov. Najvyšší súd navyše považuje za potrebné zdôrazniť,

že samotné rozhodnutie, na ktoré poukázala dovolateľka, uvádza vo svojom odôvodnení, že od zmluvy o pôžičke je potrebné dôsledne odlíšiť dlžobný úpis. Zatiaľ čo obsahom zmluvy o pôžičke je vymedzenie vzájomných práv a povinností účastníkov zmluvy a ide o dvojstranný právny úkon, v prípade dlžobného úpisu ide o jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi, v ktorom dlžník písomne potvrdzuje, že dlhuje veriteľovi určitú sumu. Keďže nižšie súdy vyhodnotili predložený listinný dôkaz ako zmluvu o pôžičke, nie je možné konštatovať nesprávne právne posúdenie veci namietané dovolateľkou a aplikovať právne závery vzťahujúce sa k účinkom dlžobného úpisu, ktoré by prichádzali do úvahy jedine v prípade iných skutkových zistení. Najvyšší súd preto konštatuje, že vzhľadom na opätovné nesprávne vymedzenie namietanej právnej otázky (ktorá je v skutočnosti otázkou skutkovou), je potrebné dovolanie žalobkyne aj v tejto časti odmietnuť podľa § 447 písm. f/ C. s. p.

16. Vo vzťahu k aplikácii ust. § 558 Občianskeho zákonníka, upravujúceho uznanie dlhu, žalobkyňa uviedla, že tento zabezpečovací inštitút plní svoju funkciu tým, že zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase uznania. Procesným dôsledkom je tak presun dôkazného bremena z veriteľa na dlžníka. K tejto otázke označila rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/143/2008 z 29. 01. 2009. Žalobkyňa

zároveň uviedla, že žalovaný neposkytol súdu žiaden dôkaz, ktorým by vyvrátil zákonnú domnienku, že dlh existuje. Odvolací súd

v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie na uznanie dlhu z 12. 12. 2013 neprihliadal z dôvodu, že uvedený listinný dôkaz nebol priložený k prihláške a vyhodnotil

ho ako účelové konanie úpadcu, pritom vzal do úvahy najmä skutočnosť, že sám úpadca pripravoval za žalobkyňu incidenčnú žalobu a obdobné žaloby pre iných veriteľov

za rovnakých skutkových podmienok. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a zdôraznil, že takéto dôkazy sú založené na tvrdení účastníkov, ktorých záujmy môžu byť súladné a vedené snahou znížiť konkurznú podstatu v prospech niektorých veriteľov s priateľským vzťahom k úpadcovi. Najvyšší súd nie je oprávnený zasahovať

do hodnotenia dôkazov, ktoré boli vykonané na súde prvej inštancie a odvolacom súde. Pokiaľ nižšie súdy uviedli, že na uznanie dlhu z 12. 12. 2013 neprihliadali vzhľadom na iné skutkové okolnosti, ktoré vyšli v konaní najavo a ktoré vzbudzovali pochybnosti o dôveryhodnosti takto predloženého listinného dôkazu, dovolateľkou namietané nepriznanie účinkov uznania dlhu

je bezpredmetné. Rovnako ako v ostatných, doposiaľ skúmaných otázkach, považuje najvyšší súd za potrebné konštatovať, že žalobkyňa tým namieta vykonané dokazovanie v časti hodnotenia dôkazov, ktoré však kategoricky nespadá pod právne posúdenie veci. Dovolanie žalobkyne je aj v tejto časti nutné odmietnuť podľa § 447 písm. f/ C. s. p., keďže právna otázka nie je vymedzená v súlade s ust. § 432 ods. 1 a 2 C. s. p.

17. Dovolateľka namietala aj viazanosť súdu obsahom popieracieho prejavu správcu, keď uviedla, že správca konkurznej podstaty nepoprel pohľadávku z dôvodu, že by sa nenachádzala v účtovníctve úpadcu. Dôvody popretia pohľadávky pritom nie je možné dopĺňať po uplynutí lehoty na popieranie pohľadávok. Podľa záverov uznesenia najvyššieho súdu,

sp. zn. 3Obdo/70/2016 z 30. 01. 2017, ktoré žalobkyňa označila v dovolaní, konkurzný súd nie je oprávnený preskúmať popretú pohľadávku z iných, správcom v incidenčnom konaní uvádzaných dôvodov, než je uvedené v popieracom prejave. Uplynutím lehoty (zákonnej alebo súdom predĺženej) na popretie prihlásených pohľadávok sa právo správcu uvádzať nové dôvody popretia pohľadávky prekluduje a prihlásená pohľadávka sa považuje v následne spornom rozsahu za zistenú. Opačný postup súdu, spočívajúci v preskúmaní existencie prihlásenej pohľadávky, ak bola správcom popretá len jej vymáhateľnosť a správca ju nepoprel

čo do dôvodu, by totiž nahrádzal nečinnosť správcu, čo je neprípustné (§ 32 ods. 1, 5 a 17 zákona o konkurze) a aj v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, keďže zákon o konkurze preskúmanie prihlásených pohľadávok zveruje správcovi a nie konkurznému súdu. Podľa § 32 ods. 5 veta prvá zákona o konkurze ten, kto pohľadávku popiera, musí popretie pohľadávky vždy zdôvodniť, pričom pri popretí výšky musí uviesť sumu, ktorú popiera,

pri popretí poradia uviesť poradie, ktoré uznáva, pri popretí zabezpečovacieho práva uviesť rozsah popretia, inak je popretie neúčinné. Žalobkyňa v tejto časti vymedzila právnu otázku spôsobom predpokladaným ust. § 432 ods. 2 C. s. p. a najvyšší súd konštatuje, že posúdenie korelácie obsahu popieracieho prejavu správcu s predmetom konania, je skutočne právnou otázkou, od ktorej vyriešenia mohlo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolateľka zároveň poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré svojimi závermi prezentuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

18. Najvyšší súd ale k tejto právnej otázke uvádza, že odklon odvolacieho súdu

od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nezistil, preto prípustnosť dovolania žalobkyne v tejto časti nevzhladol. Správca konkurznej podstaty poprel pohľadávku prihlásenú žalobkyňou čo do právneho dôvodu, výšky, aj poradia pohľadávky. V popieracom prejave uviedol, že z predloženej zmluvy o pôžičke vyplýva spornosť dátumu jej podpisu, existencie skutočnej vôle uzatvoriť túto zmluvu, ako aj jej skutočného poskytnutia. Správca nemal

za preukázané, na aký účel úpadca finančné prostriedky z pôžičky použil, v dôsledku čoho je odôvodnené podozrenie z fiktívnosti pôžičky. Vzhľadom na výšku hotovostnej pôžičky sa javilo správcovi sporné, či žalobkyňa takouto hotovostnou sumou mohla vôbec disponovať. Z dôvodu popretia právneho dôvodu pohľadávky správca zároveň poprel aj výšku prihlásenej pohľadávky v celom rozsahu. Z dôvodu spornosti právneho dôvodu a výšky pohľadávky správca poprel aj poradie

pohľadávky. Pri skúmaní dôvodnosti popieracieho prejavu správcu sa konajúce súdy obmedzili na dôvody popretia vymedzené správcom. Na účely zistenia skutočného poskytnutia pôžičky bolo vykonané dokazovanie, v rámci ktorého sa poukázalo aj na skutočnosť, že uvedený záväzok úpadcu zo zmluvy o pôžičke, ani spôsob využitia finančných prostriedkov z pôžičky, nie sú evidované v účtovníctve úpadcu. Zvolený dôkazný prostriedok (účtovníctvo úpadcu) vyplynul z návrhov a tvrdení sporových strán a sledoval účel preukázania dôvodnosti popretia pohľadávky žalobkyne čo do právneho dôvodu, najmä z pohľadu preukázania skutočného poskytnutia predmetu pôžičky úpadcovi, pričom správcom bola namietaná práve jej fiktívnosť. Nemožno preto konštatovať, že odvolací súd sa svojim rozhodnutím odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a v konaní vykonané dokazovanie by nebolo podmienené obsahom popieracieho prejavu správcu. Z uvedeného dôvodu je dovolanie žalobkyne v tejto časti potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako neprípustné.

19. Dovolateľka namieta odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu aj v časti rozhodnutia o nároku na náhradu trov odvolacieho konania. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania ale nespĺňa základný predpoklad prípustnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie vymedzený v ust. § 421 ods. 1 C. s. p., keď musí ísť o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania má aj v prípade, ak je súčasťou rozhodnutia vo veci samej, povahu uznesenia. Aj keď je možné uviesť, že výrok o nároku na náhradu trov konania je závislým výrokom, je potrebné prípustnosť dovolania posudzovať oddelene od rozhodnutia vo veci samej. Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým by bolo zmenené alebo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, dovolanie žalobkyne uplatnené podľa § 421 ods. 1 C. s. p. proti nemu nie je prípustné. Najvyšší súd dovolanie žalobkyne v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako neprípustné.

20. Žalobkyňa zároveň v dovolaní vyjadrila všeobecnú nespokojnosť s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, vykonaným dokazovaním, jeho hodnotením, a to aj s poukazom na koncentračnú zásadu upravenú v ust. § 120 O. s. p. Uviedla, že nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že dôkazné bremeno v konaní neunesla. V tejto časti ale dovolateľka nevymedzila, v čom by malo spočívať nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom. Dovolací súd nie je oprávnený sám vytvárať právnu argumentáciu za dovolateľa a tým nahrádzať jeho pasivitu. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.) a nemôže podrobiť rozhodnutie odvolacieho súdu dovolaciemu prieskumu, ak nie sú dovolacie dôvody vymedzené v súlade s ust. § 431 až 435 C. s. p. Najvyšší súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 5Obo/52/2010, 1Obo/49/2007, 2Obo/15/2006, Obo/207/2006 a 2Obo/161/2008, ktoré označila žalobkyňa v dovolaní, sú rozhodnutiami najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, nemôžu preto reprezentovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Rovnaký záver je potrebné prijať k rozhodnutiam Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 32Cdo/4465/2007 a 32Odo/964/2003.

21. Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p. z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné a zároveň podľa § 447 písm. f/ C. s. p. z dôvodu, že dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 C. s. p.

22. Najvyšší súd nezistil ani dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by opodstatňovali odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia (§ 444 ods. 2 C. s. p.) navrhovaný dovolateľkou, preto tomuto návrhu nevyhovel. V súlade s ustálenou rozhodovacou praxou o tom najvyšší súd nevydal samostatné rozhodnutie.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.